

Enhedslistens handicappolitiske valgudspil 2011

Et retfærdigt Danmark - **uanset handicap**

Indledning:

Træk handicappolitikken **til venstre**

Enhedslistens valgudspil "Et retfærdigt Danmark" konkretiserer, hvordan vi vil trække Danmark i en solidarisk og anstændig retning. Det gælder også på handicapområdet, som der er god grund til at være opmærksom på netop nu.

Ti år med en borgerlig regering har forandret Danmark, og overalt er vores fælles velfærd forringet. Unge mennesker kan i dag med rette frygte, at de må se frem til ringere vilkår og færre sociale rettigheder end deres forældre - ikke mindst hvis de har et handicap.

Her og nu oplever danskere med handicap eller kroniske sygdomme inde på livet, at det bliver sværere at få bevilget den nødvendige hjælp. Regeringen truer med at forringe førtidspension og fleksjob, og det ankesystem, der er en forudsætning for social retssikkerhed, er under pres. Tonen i den offentlige debat om emnet har været tiltagende hård, og borgere med handicap er blevet sat i gabestok med udtalelser som "gøgeungeeffekt", "krævende ud over det rimelige" og "stjæler af budgettet".

Enhedslisten finder det uacceptabelt, at handicapområdet har fået skylden for kommunernes dårlige økonomi. Det er VKO's ufinansierede skattelettelser, uansvarlige skattestop og gaveregn over banker og boligejere, der har skævvredet den danske økonomi - ikke borgere med handicap!

Førtidspensionister, fleksjobbere og andre med særlige forudsætninger hører tværtimod til dem, der fik mindst ud af skattelettelserne og det økonomiske opsving. Alligevel efterlades de nu med regningen. Og for dem er det ikke bare muligheden for at købe en ekstra fladskærm, men for at leve et ligeværdigt liv, der er på spil.

Enhedslisten vil have den danske handicappolitik tilbage på sporet. Vi tror på, at vi kan genopbygge det ødelagte og fortsætte i retning af et mere retfærdigt, solidarisk og ikke mindst inkluderende samfund.

Vi peger utvetydigt på Helle Thorning som statsminister, men det er ingen hemmelighed, at Socialdemokraterne og SF på en række områder er rykket mod højre. Men en ny regering bliver med stor sandsynlighed afhængige af Enhedslistens mandater efter valget. Den indflydelse, som det giver os, vil vi bruge på at trække Danmark til venstre. Også på handicapområdet.

Retssikkerhed og retshjælp uanset handicap 3

- Bevar og styrk ankesystemet
- FN's handicapkonvention skal tages alvorligt
- Enklere regler og mindre kontrol
- Gratis retshjælp til sagsbehandling
- Kompensation for kommunale fejl
- Sager skal behandles i bopælskommunen
- Udfyld tomrummet efter amterne

Respekt for fleksjobbere og førtidspensionister . . . 5

- Nej til fleksjob-forringelser
- Flere job til mennesker med handicap
- Førtidspension skal være til at leve af
- Førtidspensionsbevis frem for midlertidig pension
- Stop satspuljetyveriet

Barndom og alderdom med handicap 7

- Tabt arbejdsfortjeneste til familier med handicap
- Børne- og ungdomsliv uden mor og far på nakken
- § 100 merudgifter i den tredje alder

Retten til et socialt og selvstændigt liv 8

- Skole og uddannelse
- Herre i egen bolig
- BPA - retten til at vælge sine arme og ben
- Ledsagelse og tolkning
- Fysisk adgang til at engagere sig

Finansiering 10

Retssikkerhed og retshjælp uanset handicap

Almindelige danskeres sociale retssikkerhed er blevet forsømt gennem 10 år med VKO. Mange oplever, at det system, der skulle hjælpe dem, bliver en modstander, som det kræver enorme ressourcer at trænge igennem til. De føler sig retsløse og mødt med mistillid og kontrol.

Enhedslisten mener ikke, at det er rimeligt at forlange, at man skal kunne paragrafferne bedre end sin sagsbehandler for at få den hjælp, man har brug for og ret til. Det er heller ikke rimeligt, at man skal tigge eller besvare overflødige, intime spørgsmål for at få den.

Vi tror på sociale rettigheder frem for almisser og vil styrke borgernes sociale retssikkerhed. Derfor er vi glade for, at det er lykkedes os at få S, SF og R med på at nedsætte en social retskommission efter valget til bl.a. at se på følgende forslag.

Bevar og styrk ankesystemet

Det er afgørende for retssikkerheden, at borgerne kan klage over kommunernes afgørelser til en uafhængig ankeinstans. Derfor er Enhedslisten lodret imod de planer, som VK-regeringen har drøftet med KL, om at give kommunerne redskaber til at styre udgifterne på handicapområdet på bekostning af ankemulighederne.

Vi står fast på, at Serviceloven skal overholdes. Det er borgernes behov, ikke lokale økonomiske hensyn, der skal være afgørende, når der bevilges hjælp. Ellers risikerer man en situation, hvor borgere med handicap får helt forskellig behandling afhængigt af, hvor de tilfældigvis er bosat. Det har intet med retssikkerhed at gøre.

Og vi står fast på, at ankesystemet ikke må stækkes. Det skal tværtimod gøres mere velfungerende, så alle borgere sikres den hjælp, de har ret til og brug for. På nuværende tidspunkt er halvdelen af sagerne hos ankestyrelsen klager fra kommunerne selv over, at borgerne fik medhold i første klageinstans. Det er urimeligt, at kommunerne på den måde jagter borgere med handicap for at holde skatten i ro for de mest velstillede, og dette misbrug af ankesystemet skal der ryddes op i.

FN's handicapkonvention skal tages alvorligt

Med FN's handicapkonvention har mennesker med handicap endelig fået ret til at blive inkluderet i samfundet. De behøver ikke appellere til "den gode vilje" til at uddele almisser, og udelukkelse pga. handicap betragtes som diskrimination.

Enhedslisten vil kræve hele FN's handicapkonvention ratificeret og taget i anvendelse. Også tillægsprotokollen, der omhandler den uafhængige klageinstans, som er en forudsætning for social retssikkerhed for borgere med handicap.

Enklere regler og mindre kontrol

Hvis borgere skal have den hjælp, som de har brug for og ret til, uden at det kræver 6 måneders ventetid og en ankesag, så er der brug for mere enkle og letforståelige love og regler. Enhedslisten vil arbejde for, at bl.a. reglerne omkring BPA, handicapbiler og ikke mindst § 100 merudgiftsydelser forenkles.

Vi vil også arbejde på at rydde op i det kontrolhelvede, VKO har indført gennem det sidste årti. Systemet er krænkende for de borgere, der f.eks. år efter år skal besvare intime spørgsmål om toiletvaner for at få lov at beholde en hjælperordning, selv-

om deres handicap beviseligt er permanent. Og det er spild af tid for sagsbehandlerne, der ender med at bruge flere timer på dokumentation end på at tage sig af borgerne. Enhedslisten vil bytte overflødig kontrol ud med tillid til begge parter. Vi er overbeviste om, at det betaler sig i længden, også økonomisk.

Gratis retshjælp til sagsbehandling

Én ting er et velfungerende socialt system, noget andet er forudsætningerne for at bruge det. Mange oplever i dag, at det kræver enorme ressourcer at trænge igennem til det offentlige, og langt fra alle magter at formulere en anke. For at sikre at retssikkerheden ikke kun tilkommer de jura-uddannede, vil Enhedslisten udvide muligheden for at få retshjælp i de såkaldt sociale sager.

I dag er det sådan, at hvis en borger bliver afkrævet 10.000 kr. af SKAT, så kan vedkommende få betalt advokatbistand til klagesagen, hvis blot de får delvist medhold. Den ret har borgere med sociale sager ikke, selvom de ofte er udsatte eller i krise, fordi de f.eks. akut mangler et hjælpemiddel eller personlig assistance. Det er ekstra urimeligt, fordi Folketinget for over 30 år siden indførte moms på advokatsalærer og dengang lovede, at indtægten skulle gå til retshjælp. Men i stedet bruges der i dag færre penge på retshjælp end dengang. Det skal laves om.

Kompensation for kommunale fejl

Med enklere regler og bedre tid til reel sagsbehandling vil der forhåbentlig blive begået færre fejl i det sociale regi. Når myndighederne alligevel overtræder loven i behandlingen af en borgers sag, skal der fremover betales en godtgørelse til borgeren.

I dag kan en borger miste sin hjælperordning eller indkomst, hvis vedkommende begår en fejl ved f.eks. at lægge tal forkert sammen. Men når myndighederne begår fejl, der måske i alvorlig grad forringer borgerens livskvalitet - f.eks. ved uretmæssigt at tage hjælpen fra en borger - så får det ingen konsekvenser. Denne uretfærdighed vil Enhedslisten have rettet op på.

Sager skal behandles i bopælskommunen

De nye regler om handle- og betalingskommune betyder, at selvom en borger med handicap er flyttet til en ny kommune,

kan den gamle fortsat stå for sagsbehandling. Disse regler skal annulleres, så sagerne hjemtages til bopælskommunen.

Der er der to grunde til. Dels er det uhensigtsmæssigt, at en sagsbehandler skal træffe afgørelser om en borger, de i praksis ikke kender længere. Dels er det hamrende udemokratisk. Enhedslisten går ind for et stærkt nærdemokrati, og for borgere med handicap betyder det selvfølgelig, at deres sager skal behandles i den kommune, hvor de selv har stemmeret.

Vi er opmærksomme på, at nogle kommuner er fattigere end andre eller kan få uhensigtsmæssigt store udgifter til specialområdet, hvis mange borgere med handicap flytter samme sted hen. Det problem løses gennem bedre økonomisk udligning mellem kommunerne og via ordentlig statslig kompensation af denne type udgifter.

Det sidste har manglet siden sidste kommunalreform, hvor man besluttede gradvist at reducere statsrefusionen af udgifter til specialområdet. Allerede på dét tidspunkt advarede diverse handicaporganisationer og Enhedslisten om, at det ville gøre kommunerne økonomisk trængte, så borgere med handicap kom i klemme, og det har holdt stik. Derfor vil Enhedslisten have statsrefusionen tilbage på samme niveau som før kommunalreformen.

Udfyld tomrummet efter amterne

Vi mærker i dag nogle alvorlige konsekvenser af sidste kommunalreform, som både handicaporganisationer og Enhedslisten forgæves advarede imod: Da VKO nedlagde amterne, som tidligere stod for store dele af specialområdet, gik vigtig specialviden tabt.

Af samme grund er Enhedslisten meget negativ over for at nedlægge regionerne, som det pt. foreslås, for hvem skal så overtage deres områder? Hvordan skal man undgå, at kommunalreformens fejl gentages?

Her og nu må vi sande, at især en del mindre kommuner har svært ved at magte de mange opgaver, de overtog fra amterne. Derfor ønsker Enhedslisten, at dele af specialområdet kommer under regionerne i stedet for.

Respekt for fleksjobbere og førtidspensionister

VK-regeringen vil reformere førtidspension og fleksjob, så det bliver sværere at komme på ordningerne og sværere at leve af dem. Flere af de øvrige partier har nikkede bifaldende fra sidelinjen, selvom almindelige jobs i mange tilfælde ikke er et reelt alternativ. De har tilsyneladende glemt, at betingelsen for at få førtidspension eller fleksjob er, at man har varigt nedsat arbejdsevne på grund af en kronisk sygdom eller et handicap. Adgangen til de to ordninger er på ingen måde det tag-selv-bord, som VK-regeringen fremstillet det som. Og handicap kan hverken kureres med pisk eller gulerod. Enhedslisten opfatter derfor reformforslagene som en knyttnæve i hovedet på borgere med handicap, der vil blive fattigere og mere ekskluderet fra arbejdslivet. Det vil vi aldrig lægge stemmer til. I stedet vil vi arbejde for flere fleksjob, bedre førtidspension og reel beskæftigelsespolitik for borgere med handicap.

Nej til fleksjob-foringelser

Enhedslisten har som eneste parti i Folketinget fra starten af vist den fleksjobreform, som reelt består af lutter forringelser. Enhedslisten vil hellere styrke en unik ordning, der er manges eneste mulighed for at få tilknytning til det almindelige arbejdsmarked.

VK-regeringen vil sænke fleksjobbernes løn for at få dem til at arbejde mere. Enhedslisten mener derimod, at det er afgørende, fleksjobbere får løn og arbejdsvilkår efter deres overenskomst.

Dels ønsker vi ikke, at fleksjobbere skal trykke lønnen for deres fagområde ned. Men først og fremmest vil vi ikke acceptere, at de får en lønnedgang på flere tusind kroner, der let kan knække en almindelig familieøkonomi. For fleksjobbere kan ikke bare "tage sig sammen", som VK-regeringen antyder. De arbejder allerede alt, hvad de kan.

Vi afviser også planerne om at gøre fleksjob midlertidige for alle under 40 år og tvinge arbejdsgiverne til at afholde løbende samtaler med fleksjobberne med henblik på at "øge deres arbejdsevne". Man får kun et fleksjob, hvis arbejdsevnen er varigt nedsat og ikke kan øges. Sådanne samtaler vil altså blot betyde bøvl for arbejdsgiverne og ydmygelse for fleksjobberne. Og de midlertidige fleksjobbevillinger vil gøre arbejdslivet evigt usikkert for fleksjobberne. Den stressfaktor alene vil i længden gøre de fleste uarbejdsdygtige, handicap eller ej.

Flere job til mennesker med handicap

Mens VK-regeringens reformpisk i bedste fald vil drive fleksjobbere og førtidspensionister over på kontanthjælp, vil Enhedslisten hellere lave reel beskæftigelsespolitik for mennesker med handicap.

Fleksjob er en fremragende mulighed - der er bare for få af dem. Allerede nu venter 10.000 på ét, og mange strander på ledighedsydelse i årevis. Derfor er det afgørende, at vi får oprettet flere fleksjob.

Enhedslisten mener først og fremmest, at den offentlige sektor skal tage ansvar for at oprette langt flere fleksjob i egne rækker. Desuden kunne man se på muligheden for, at det offentlige i sine kontrakter med diverse firmaer indfører sociale klausuler om, at de skal have ansatte med handicap.

Endelig skal det gøres langt mindre bureaukratisk at have fleksjobbere ansat, hvilket bl.a. indebærer at slække på den

meningsløse kontrol af, at varige handicap og kroniske sygdomme sjovt nok ikke pludselig er gået over af sig selv. Ligesom det for personen med nedsat arbejdsevne skal være en lettere og mindre ydmygende proces at blive tilkendt fleksjob.

Hvad enten målet er et fleksjob eller ordinær beskæftigelse, så er det afgørende, at jobcentrenes ansatte er rustet til at hjælpe lige præcis borgere med handicap videre. På nuværende tidspunkt findes der kun ganske få jobkonsulenter rundt omkring, som er specialiserede i dette område. Dem skal vi have uddannet mange flere af. Og så skal vi sikre, at de kan bruge deres arbejdstid på rent faktisk at hjælpe borgerne og arbejdsgiverne med at skabe de rigtige rammer for gode fleksjob frem for på meningsløs kontrol og bureaukrati.

Førtidspension skal være til at leve af

Førtidspension skal være til at leve af, ikke bare til at overleve af. Førtidspensionister skal kunne føre en værdig tilværelse, hvor det også er muligt at gå i biografen engang i mellem, uden økonomien vælter. Man er jo ikke selv skyld i, at man på grund af sygdom eller handicap er ude af stand til at arbejde.

Derfor tager Enhedslisten skarpt afstand fra VK-regeringen ønske om, at førtidspension for folk under 40 år skal udmåles på baggrund af den sociale ydelse, borgeren kom fra. I mange tilfælde vil det være kontanthjælp, som for borgere under 25 år er særligt lav (denne aldersdiskriminerende regel arbejder Enhedslisten i øvrigt også på at få fjernet). På den måde vil et ungt menneske risikere at skulle leve af nærmest ingenting i op til 22 år. Det er urimeligt og særligt vanvittigt, når man tænker på, at satserne for førtidspensionen blev ændret tilbage i 2003, netop fordi den gamle pension for mange ikke var til at leve af.

I Enhedslisten vil vi sikre, at førtidspensionen følger den almindelige løn- og prisudvikling. Det skal være slut med at stjæle en slat til satspuljen hvert eneste år. Og de mange på den gamle førtidspensionsordning skal have ret til at komme over på den nye, hvis de ønsker det, og hvis en konkret beregning viser, at de ikke vil tabe på det.

Førtidspensionsbevis frem for midlertidig pension

VK-regeringen har foreslået at gøre førtidspension midlertidig for alle under 40 år og erstatte den med 5-årige udviklingsforløb, der skal sigte mod at få folk i arbejde. Det er Enhedslisten imod.

Udviklingsforløb kan for nogle være en udmærket idé, men det forudsætter to ting.

For det første at der er sat tilstrækkeligt med midler af til dem. Den økonomi, regeringens forslag bygger på, vil snarere føre til den type discount forløb, vi kender fra aktiveringskursuset.

For det andet at udviklingsforløbene er et tilbud, ikke en påtvunget universalløsning. Når det drejer sig om omfattende og måske fremadskridende handicap, så er det urimeligt, at borgeren skal bruge sine få kræfter på udviklingsforløb, der åbenlyst aldrig vil føre til job. Og i forhold til unge med psykiske lidelser vil truslen om at miste sit forsørgelsesgrundlag kun medføre stress, der gør det så meget sværere at komme på fode.

I stedet vil Enhedslisten hellere indføre et førtidspensionsbevis. Det skal give dem, der har lysten og overskuddet, mulighed for prøve kræfter med et arbejde vel vidende, at hvis det ikke går, kan de trygt vende tilbage til pensionen uden ny ansøgning, arbejdsprøvning mv.

Stop satspuljetyveriet

Enhedslisten vil sætte en stopper for det satspuljetyveri, der hvert år øger uligheden ved at gøre løngabet større mellem bl.a. førtidspensionister og resten af samfundet.

Satspuljeordningen har siden indførelsen i 1990 været en dyr fornøjelse for dem, der i forvejen ikke har for meget at leve af. Finansieringen finder sted ved, at man undlader at løn- og prisfremskrive overførselsindkomsterne fuldt ud. For en førtidspensionist betød det 2009 i et tab på 6.228 kr.

Det er grunden til, at mens satspuljepartierne hvert år praler af puljens gode formål, så er Enhedslisten det eneste parti, som klart siger fra. Vi mener, at de bredeste skuldre skal bære de tungeste byrder, ikke dem med de laveste indkomster.

For Enhedslisten er et vigtigt krav til en ny regering derfor, at satspuljetyveriet stoppes.

De mange gode projekter og indsatser, der i dag finansieres over satspuljen, skal i stedet på finansloven og finansieres over skatten.

Barndom og alderdom med handicap

Mennesker med handicap går ligesom alle andre gennem forskellige livsfaser. Og ligesom alle andre har de forskellige ønsker og behov, alt efter om de er børn, teenagere, forældre eller bedsteforældre.

Enhedslisten mener, at en god handicappolitik skal gælde for hele livet og sigte mod at give mennesker med handicap samme muligheder som deres jævnaldrende uden handicap.

Børn og unge med handicap har ret til et selvstændigt socialt liv, og deres familiers økonomi må ikke bryde på grund af pasningsproblemer. Desuden må de handicapkompenserende ydelser, der er forudsætnin-gen for at leve et ligeværdigt liv, ikke ophøre, bare fordi borgeren runder 67 år.

Tabt arbejdsfortjeneste til familier med handicap

I 2010 fik VK-regeringen vedtaget regler om et loft på tabt arbejdsfortjeneste til forældre, der passer et barn med handicap hjemme. Disse regler vil Enhedslisten have taget op til revision

Familier, der pludselig får et barn med et handicap, er i forvejen i en meget svær situation. Derfor er det helt urimeligt, hvis de samtidig rammes så hårdt på pengepungen, at de oven i alle de andre nye udfordringer risikerer at måtte gå fra hus og hjem.

Det er et faktum, at mange børn med handicap ikke bare kan sendes i almindelig børnehave eller SFO, mens forældrene går på arbejde. Selvfølgelig skal vi arbejde på, at daginstitutioner bliver mere inkluderende, så de bliver en reel mulighed for familier til børn med handicap. Men det løser ikke problemerne for de børn, der bliver alvorligt syge eller udtrættet af at være sammen med mange børn længe ad gangen. De børn har brug for at kunne blive passet i hjemmet, og vi skal sikre deres for-

ældre mulighed for at gøre det, uden at familiens økonomi bryder.

Samtidig er løsningen med tabt arbejdsfortjeneste langt billigere for samfundet, end hvis familien må give op, og barnet bliver nødt til at bo på en institution. Derfor er det fuldstændig uforståeligt, at de borgerlige partier har gennemført denne drastiske forringelse.

Børne- og ungdomsliv uden mor og far på nakken

En af Enhedslistens mærkesager er, at børn har ret til et godt børneliv. Det betyder, at der skal flere voksne i daginstitutionerne, så det ikke er ren opbevaring. Men det betyder også, at børn med handicap skal have mulighed for at lave ting på linje med deres jævnaldrende. Det kræver, at aldersgrænsen på 18 år for at få en hjælperordning revurderes.

Når man er 8 år, er det helt almindeligt at tage til børnefødselsdag eller hjem hos en kammerat efter skole uden sine forældre. Og når man er 16 år, er det almindeligt at tage i byen med gymnasiekammeraterne fredag aften uden forældreøjne hvilende i nakken. Det skal børn og unge med handicap selvfølgelig have mulighed for, også hvis det kræver, at der skal en handicaphjælper med.

Det er barnets tarv, men det er også godt for Danmark som sådan. I Enhedslisten tror vi på, at vi alle sammen bliver klogere af at omgås mange forskellige slags mennesker i skolen, på arbejdet og i bybilledet, fordi vi alle sammen har forskellige ting at bidrage med. Derfor skal vi skabe plads til denne forskellighed - uanset om det kræver et badeforhæng eller en kørestolsrampe.

§ 100 merudgifter i den tredje alder

Mange får handicap med alderen, men selve alderen bør ikke udgøre et handicap. Det gør den i dag for de borgere, der som følge af et handicap har særlige udgifter. Disse handicapbetingede merudgifter dækkes af det offentlige efter § 100, så det er muligt at leve et almindeligt liv - lige indtil man når folkepensionsalderen. Så hører merudgiftsdækningen og invaliditetstillægget pludselig op.

Det er ren aldersdiskrimination, mener Enhedslisten, for selvfølgelig bliver man ikke magisk kureret for sit handicap, bare fordi man fylder 67! Derfor vil vi arbejde for at få reglerne ændret, så man også i alderdommen bliver kompenseret for de ekstraudgifter, som skyldes et handicap erhvervet tidligere i livet.

Retten til et socialt og selvstændigt liv

Det er soleklart, at mennesker med handicap har samme nysgerrighed, behov for oplevelser og lyst til at deltage i samfundslivet som alle andre. Men de møder ofte særlige barrierer undervejs, både på grund af deres funktionsnedsættelser, men også på grund af den måde, vi har indrettet samfundet på. Disse barrierer vil Enhedslisten arbejde på at gøre mindst mulige. Vi vil sikre, at mennesker med handicap ligesom alle andre har mulighed for at lære noget, for at leve et selvstændigt liv i egen bolig og for at deltage på alle niveauer af samfundet.

Skole og uddannelse

Det er afgørende at kunne få en ordentlig uddannelse i dag. Desværre viser statistikker, at kun hen ved 65 pct. af alle normaltbegavede unge med handicap får en fulgyldig 9. klasses afgangseksamen. Det vil Enhedslisten gerne have ændret på. Det kræver bedre inklusion på alle uddannelsesniveauer.

I folkeskolen skal vi sikre, at lærerne kan tage sig ordentligt at alle elever, også dem med særlige behov. De skal have adgang til efteruddannelse, der rustet dem inden for netop dette område. Men først og fremmest skal de have tid til hver enkelt elev. Det forudsætter, at der ikke - som det pt. ofte er tilfældet - er for mange børn i klasserne til. Enhedslisten vil have loftet på klassekvotienterne sænket, så der max må være 22 børn i en folkeskoleklasse og max 26 på ungdomsuddannelserne. Desuden skal det vanvittige kontrolbureaukrati, som VKO har indført i folkeskolen gennem ti år, afskaffes, så lærerne kan bruge tiden på at undervise.

For de elever, der ikke umiddelbart kan inkluderes i den almindelige folkeskole, skal der være ordentlige alternativer. Ikke mindst specialundervisningsområdet har desværre lidt under kommunalreformen, hvor opgaven overgik fra amter til kommuner, der i mange tilfælde ikke magter at løfte opgaven. Dette område ønsker Enhedslisten derfor flyttet til regioner-

ne.

På de videregående uddannelser har mange med omfattende handicap svært ved at blive færdig på normeret tid, fordi meget tid går med behandlinger, fordi hverdagslige gøremål tager lang tid, eller fordi de udtrættes hurtigere.

Hidtil har det ekstra, 6. års SU reddet økonomien for mange, og Enhedslisten ønsker at bevare det. Men hvis det bortfalder, så er det afgørende for Enhedslisten, at der findes et alternativ for studerende med handicap, så de ikke forlader studiet med en kæmpe gæld eller helt dropper ud.

Eventuelt kunne man, inspireret af tankerne bag fleksjobordningen, se på mulighederne for simpelthen at studere på nedsat tid. Udgiften til en sådan ordning vil formodentlig tjene sig ind, hvis det fører til et job i den anden ende.

Herre i egen bolig

At flytte hjemmefra er en vigtig milepæl i overgangen fra barndom til selvstændigt voksenliv. Det forudsætter imidlertid, at der er en bolig at flytte ind i, og det er ikke en selvfølge for borgere med handicap. Der er mangel på tilgængelige boliger, og de såkaldte ældreboliger, som kommunerne kan henvise borgere med handicap til, er ofte så dyre i husleje, at en førtidspension ikke forslår.

Indtil det lykkes Enhedslisten at få førtidspensionen sat op, må dette akutte problem løses ved at ændre på reglerne for boligsikring, så borgere med handicap faktisk kan bo i de ældreboliger, de visiteres til.

Men på sigt vil Enhedslisten gerne give hele det almene boligområde et løft. Der skal være flere almene boliger, og de skal være til at betale. Og vi vil sikre, at det overholdes, at boligerne indrettes tilgængeligt ved nybyggeri og større renoveringer.

Gennem de sidste ti år med VKO er boligejerne blevet favoriseret med skattestop og rentefradrag, mens huslejerne til de almene boliger - som ofte er eneste mulighed for borgere med handicap - er steget drastisk. Det skyldes blandt andet, at VKO har taget penge fra Landsbyggefonden til at bygge nye boliger. Uden disse penge må renoveringer mv. i stedet finansieres gennem stigende husleje. Enhedslisten vil derfor have stoppet tyveriet fra Landsbyggefonden og samtidig give mulighed for billigere lån til almene boliger, så huslejen kan sættes ned.

Enhedslisten ønsker også, at der skal være flere almene boliger at vælge imellem. Staten skal investere i at bygge nye, og

kommunerne have anvisningsret til private lejeboliger. Og de almene boligselskaber skal have lov til at opkøbe ejendomme i rigmandskvartererne og omdanne dem til almene boliger. Endelig skal 1 pct. af Landsbyggefondens midler reserveres til at gøre eksisterende boligområder mere tilgængelige

Det overordnede princip for boligindsatsen skal være variation. Enhedslisten ønsker ikke handicapghettoer, men tilgængelige lejligheder midt mellem alle mulige andre typer af lejligheder. For vi tror på, at mennesker kan mere sammen, når vi ikke kun omgås folk, der ligner os selv.

BPA - retten til at vælge sine arme og ben

Enhedslisten var begejstret, da Danmark vedtog reglerne om Brugerstyret Personlig Assistance, som skulle gøre det muligt for flere end hidtil at få glæde af en hjælperordning, bl.a. fordi det ikke længere var et krav at kunne løfte arbejdsgiveransvaret. Nu kan brugerne i stedet vælge at være arbejdsledere og uddelegere det rent administrative til en nærtstående, til et privat firma eller til non-profit-organisationen LOBPA.

Desværre har det i praksis ikke vist sig at være sådan. Nogle kommuner har beregnet BPA-tilskud således, at det indtil for nylig ikke var muligt at overholde 3F's handicap hjælperoverenskomst. Det betød, at LOBPA ikke var en mulighed - kun private firmaer, som var villige til at underbetale hjælperne. Det er en urimelig situation at sætte såvel hjælpere som brugere i, mener Enhedslisten. Selvfølgelig skal BPA-tilskudene beregnes, så gældende overenskomster kan overholdes - og selvfølgelig skal kommunerne sikres økonomi til at gøre det.

Desuden vil Enhedslisten have ændret den tåbelige situation, nogle BPA-brugere med respirator befinder sig i, fordi regionen har tvangsudliciteret dele af deres hjælperordning til et privat hjælperfirma. Det kan betyde, at borgeren skal have hjælpere ansat efter to forskellige overenskomster eller ligefrem flere hjælpere på arbejde samtidig, fordi kun den ene må klare respiratorproblemer. Det sidste er selvsagt ikke økonomisk smart for staten, og det er en plage for borgeren. Enhedslisten vil derfor se på at få tænkt social- og sundhedslovgivningen sammen, så det ikke sker fremover.

I alle tilfælde er det Enhedslisten magtpåliggende, at den enkelte BPA-bruger forbliver hovedpersonen i sit eget liv. BPA-brugeren skal selv kunne vælge sine hjælpere og selv tage stilling til, hvem der skal administrere ordningen. Det er jo sel-

ve pointen med BPA og en forudsætning for, at man kan tale om at leve et selvstændigt liv. Og der er intet sagligt grundlag for at umyndiggøre nogen på dette punkt, bare fordi han eller hun ikke kan trække vejret selv.

Ledsagelse og tolkning

Mennesker med handicap bør sikres samme muligheder som alle andre for at leve et aktivt fritidsliv med sociale og kulturelle oplevelser.

Over for døve har Enhedslisten en særlig presserende opgave at tage fat på. Alle andre partier end Enhedslisten har nemlig vedtaget en frygtelig ordning, så hver döv kun kan få 7 timers tolkning om året(!) til sociale aktiviteter. Den lovgivning vil Enhedslisten have ændret. Og vi vil arbejde på, at der bliver fundet en løsning på den nuværende mangel på tolke.

Samtidig skal vi værne om den ledsageordning, der er forudsætningen for et aktivt fritidsliv for borgere med en bred vifte af handicap. Det skal sikres, at alle beholder retten til den, og at det ikke går med ledsageordningen som med tolkningen.

Fysisk adgang til at engagere sig

Mange tror, at Danmark er et af verdens mest tilgængelige lande - men det er desværre langt fra sandt. Med så mange trapper og gamle bygninger løser vi ikke problemet på én gang, men Enhedslisten vil gerne være med til at tage de første, spæde skridt.

Det er et særligt stort demokratisk problem, at politisk arbejde er meget lidt tilgængeligt. Enhedslisten har selv vedtaget en tilgængelighedspolitik for flere år siden, men i små partiafdelinger er tit svært at overholde den i praksis, fordi medlemmerne må holde møderne privat. Det er blot ét eksempel på, at borgere med handicap har svært ved at deltage i det politiske liv i partier, foreninger og fagforeninger, fordi trapper kommer på tværs.

For at starte et sted vil Enhedslisten gerne se på, om vi kan samle flertal i Folketinget for, at der overalt i landet skal være medborgerhuse, skoler o.lign., der er fuldt tilgængelige, og som kan lånes af såvel partier som alle mulige andre foreninger. Samtidig skal vi sikre, at der gratis kan lånes teleslyngeanlæg til dårligt hørende, og at der kan komme en døvetolk til døve.

Finansiering

Enhedslisten peger altid på, hvor pengene skal komme fra, når vi fremsætter et forslag.

Vi vil tage pengene, der hvor de er flest, så med vores forslag er det de rigeste og aktiespekulanterne, der kommer til at betale mere. Til gengæld får vi penge til velfærd, herunder til at forbedre forholdene for borgere med handicap.

En række af forslagene i dette udspil vil være udgiftsneutrale, fordi de tjener sig selv ind. F.eks. vil statens udgift til ledighedsydelse falde, hvis flere borgere kommer i fleksjob. De øvrige forslag vil vi finansiere via skatten på to måder:

Annuller skattelettelserne - få bedre velfærd i kommunerne

Enhedslisten vil annullere skattelettelsen til de danskere, som tjener mere end en halv million kr. om året. De 10 % rigeste i samfundet skal betale det samme i skat i 2012, som de gjorde i 2009.

Det vil give 7,3 mia. ekstra i skatteindtægter årligt, som vi vil bruge til at skabe bedre velfærd i kommunerne, bl.a. til en lang række handicaptilbud.

Beskat multinationale selskaber - hæv overførselsindkomsterne

Vismændene peger på, at samfundet mister skatteindtægter på mellem 7 og 14 milliarder kr. om året, fordi en række multinationale selskaber ikke betaler skat i Danmark. Det kan skattekontrol og skrappe lovgivning hjælpe på.

På den måde kan vi hente mindst 5 mia. kr. om året. De skal bruges til at hæve de overførselsindkomster, herunder førtidspension, der i årevis er blevet udhulet af satspuljen.